Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto
15.01.2019

SM191160
00.00.01.00.03
SMDno-2019-104

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta

HE 93/2018 vp. - valiokuntakuuleminen keskiviikkona 16.1.2019 klo 11.30

Lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Sisäministeriö lausuu esityksestä kunnioittavasti seuraavaa.

Sisäministeriö keskittyy lausunnossaan lakiehdotukseen numero 1, lakiin julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, sen 8 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Perusteluissa (s. 112) todetaan, että "Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäedellytyksistä, joiden täyttyessä työnhaun aloittamista pyytävä ulkomaan kansalainen tai kansalaisuutta vailla oleva rekisteröidään työnhakijaksi. Ehdotetun 2 momentin mukaan muun kuin Suomen kansalaisen työnhakijaksi rekisteröiminen edellyttäisi, että henkilöllä on Suomea velvoittavien työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja tehdä ansiotyötä ilman maakunnan työvoimapoliittista harkintaa, tai, että henkilöllä on Suomessa oikeus ansiotyöhön myönnetyn oleskeluluvan nojalla eikä oleskelulupaan sisälly työnantajaa koskevia rajoituksia."

Tässä edellä mainitussa perustelukappaleessa kiinnittää huomiota maininta "ilman maakunnan työvoimapoliittista harkintaa", vaikka se tuossa yhteydessä liittyykin työvoiman vapaaseen liikkuvuuteen. Ulkomaalaislain (301/2004) 5 luvussa puolestaan säädetään kolmannen maan kansalaisen työnteko-oikeuksista Suomessa. Luvussa säädetään myös työntekijän oleskelulupaan liittyvästä 2-vaiheisesta prosessista ja toimivallasta, jossa työ- ja elinkeinotoimisto tekee osapäätöksen ja Maahanmuuttovirasto tekee lopullisen oleskelulupapäätöksen. Sisäministeriö kiinnittää tältä osin huomiota, että ulkomaalain säännöksiä koskevaa muutosesitystä ei ole tietääksemme tehty, vaan toimivaltainen osapäätöksen tekijä ja sen yhteydessä työvoimapoliittisen harkinnan suorittaja on edelleen työ- ja elinkeinotoimisto. Maakuntauudistus tullee voimaan käsittääksemme aikaisintaan vuonna 2021, mutta silti sisäministeriö kiinnittää huomiota tähän toimivaltakysymykseen.

Sisäministeriö haluaa tuoda esille muitakin seikkoja työntekoon liittyvistä kolmannen maan kansalaisille myönnettävistä oleskeluluvista:

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Myöhemmin perusteluissa todetaan työnantajakohtaisista luvista, että ne liittyvät vain työntekijän oleskelulupiin. Kuitenkin myös kausityölaissa (907/2017) lupa sidotaan tiettyyn työnantajaan tai työnantajiin, sen 12 §:n mukaan "Kausityöhön oikeuttava lupa myönnetään koskemaan työtä yhden tai useamman nimetyn työnantajan palveluksessa kerrallaan." Kausityöntekijän edellytetään kauden jälkeen poistuvan maasta, joten kausityöntekijällä ei pitäisi olla pääsyä työnhakijaksi.

Perusteluissa todetaan myös, että "Työnhakijaksi rekisteröimisen kannalta ei olisi merkitystä sillä, millä perusteella oleskelulupa olisi myönnetty." Sisäministeri kysyykin, onko sillä merkitystä, onko lupa tilapäinen (B) tai jatkuva (A). Jos työntekoa koskeva muu kuin työntekijän oleskelulupa olisi voimassa vain kuusi kuukautta, olisi lupa epäilemättä tilapäinen, jolloin mitä se merkitsisi työnhakijaksi rekisteröitymisen kannalta.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että ulkomaalaislain muutoksilla on 1.4.2018 lukien voitu myöntää erityisasiantuntijalle ja tämän perheenjäsenille oleskeluluvat lähtökohtaisesti kahdeksi vuodeksi, samoin 1.9.2018 lukien tutkijoiden luvat ovat lähtökohtaisesti kahdeksi vuodeksi (jotka aina jatkuvia riippumatta luvan pituudesta), miten näiden kohdalla, jos työttömyys tulee eteen lyhyen ajan jälkeen luvan myöntämisestä.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Jorma Vuorio

Johtava asiantuntija Jarmo Tiukkanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 15.01.2019 klo 15:34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet -

Jakelu työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Tiedoksi oikeus@intermin.fi
ministeri Mykkänen
kansliapäällikkö Salmi
erityisavustaja Andersson-Bohren